

UNIJ A ORGANIZACIJA SRBIJE
Union of Serbian PLHIV

UNIJ A ORGANIZACIJA SRBIJE

koje se bave zaštitom osoba koje žive sa HIV/AIDS-om (USOP)

KROVNI SAVEZ PLHIV ORGANIZACIJA SRBIJE | NATIONAL COUNCIL OF PLHIV IN SERBIA

office address: Despota Stefana 34, 11000 Beograd (Serbia) | tel: +381(0)112630055

e-mail: office@unijaphiv.rs | website: www.unijaphiv.rs

matični broj: 28014562 | PIB: 106633683 | račun: 160-355967-48 Banca Intesa

ZAKLJUČCI OKRUGLOG STOLA

“BUDUĆNOST SRBIJE U BORBI PROTIV HIV/AIDS-a”

Narodna skupština Republike Srbije, Beograd, 17. novembar 2016.

Unija organizacija Srbije koje se bave zaštitom ljudi koji žive sa HIV-om i AIDS-om u saradnji sa partnerskim organizacijama “Više od pomoći”, “Žena plus” i “AS centar” iz Beograda, “Crvena linija” iz Novog Sada, “Sunce” iz Niša, “Stav +” iz Subotice i “Nova +” iz Pančeva organizovala je okrugli sto na kojem se diskutovalo o trenutnom odgovoru na HIV u Republici Srbiji i izazovima sa kojima se akteri ovog odgovora suočavaju. Organizatori su na ovaj način želeli da ukažu na probleme sa kojima se HIV pozitivne osobe (PLHIV) susreću u pokušaju da žive kao ravnopravni građani ove zemlje, kao i na to gde su propusti u organizovanju aktivnosti prevencije, nege i podrške za ljude koji žive sa HIV-om i kako te propuste ispraviti u narednim godinama. Nakon prestanka finansiranja nacionalnog odgovora na HIV od strane Globalnog Fonda, preventivnih programa, posebno onih direktno usmerenih na osetljivu grupu, gotovo nema, kao ni programa usmerenih na smanjenje stigme i diskriminacije. Država je nastavila da finansira lečenje za sve ljude koji žive sa HIV-om, sa propustima koji se tiču praćena uspešnosti terapije.

Okrugli sto je obuhvatio tri tematske celine i u okviru svake razvijena je diskusija koje je pomogla da prisutni razumeju koji su osnovni izazovi u odgovoru na HIV i koje korake treba preduzeti u narednom periodu. U okviru prve tematske celine diskutovalo se o situaciji u nacionalnom odgovoru na HIV nakon prestanka finansiranja odgovora od strane Globalnog Fonda. Druga tematska celina odnosila se na standardizaciju socijalne usluge za ljude koji žive sa HIV-om, dok je treća obuhvatila diskusiju o ljudskim pravima i mehanizmima zaštite. Okruglom stolu prisustvovalo je preko 60 predstavnika organizacija, ustanova, institucija i pojedinaca aktivnih u oblastima zdravstvene, socijalne i zaštite prava, predstavnici UN agencija u Srbiji, Ministarstva rada, zapošljavanja, boračkih i socijalnih pitanja, predstavnici Ministarstva zdravlja, kabineta predsednika Republike Srbije i ljudi koji žive sa HIV-om.

Okrugli sto USOP organizuje u okviru aktivnosti projekta pod nazivom “Prema standardizaciji pružanja usluga u zajednici za osobe koje žive sa HIV-om i AIDS-om u Srbiji” koji je deo programa “Podrška Evropske unije inkluzivnom društvu u Republici Srbiji” koji Evropska unija finansira sa 5,4 miliona evra, a koji sprovodi Delegacija Evropske unije u Republici Srbiji u saradnji sa Ministarstvom za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja.

Osnovni zaključak je da je država Srbija postala prilično inertna i nezainteresovana za unapređenje položaja ljudi koji žive sa HIV-om nakon prestanka finansiranja HIV programa od strane Globalnog fonda za borbu protiv AIDS-a, tuberkuloze i malarije iz Ženeve, i to i u oblasti lečenja, ali posebno u oblasti prevencije i zaštite prava ljudi koji žive sa HIV-om. Zbog toga se ljudi koji žive sa HIV-om i AIDS-om u Srbiji suočavaju sa sledećim problemima:

members: UG “VIŠE OD POMOĆI” Beograd, Asocijacija “ŽENA PLUS” Beograd, UG “CENTARAS” Beograd
UG “CRVENA LINIJA” Novi Sad, UG “SUNCE” Niš, UG “STAV +” Subotica, UG “NOVA +” Pančevo

associates: DF SPC “Čovekoljublje” Beograd, Međunarodna mreža pomoći (IAN), Omladina Jazas Novi Sad,
UG “Prevent” Novi Sad, UG “Putokaz” Niš, UG “PaO2” Pančevo, UG “Duga” Šabac, Omladina Jazas Niš

support: The Delegation of the European Union to the Republic of Serbia, United Nations Theme Group on HIV/AIDS,
Ministry of Health Republic of Serbia, Ministry of Justice Republic of Serbia, Ministry of Labour, Employment,
Veteran and Social Affairs Republic of Serbia

UNIJAPLHIV SRBIJE
Union of Serbian PLHIV

UNIJAPLHIV SRBIJE

koje se bave zaštitom osoba koje žive sa HIV/AIDS-om (USOP)

KROVNI SAVEZ PLHIV ORGANIZACIJA SRBIJE | NATIONAL COUNCIL OF PLHIV IN SERBIA

office address: Despota Stefana 34, 11000 Beograd (Serbia) | tel: +381(0)112630055

e-mail: office@unijaphiv.rs | website: www.unijaphiv.rs

matični broj: 28014562 | PIB: 106633683 | račun: 160-355967-48 Banca Intesa

1. Kontinuirana dijagnostika i lečenje ljudi koji žive sa HIV-om i dalje nije sistematski rešeno:

- Neredovno testiranje osoba koje žive sa HIV-om i AIDS-om u toku procesa lečenja (česti nedostatak testova, komponenti i uslova za testiranje na CD4, PCR i rezistentnost i neprimena evropskih i svetskih standarda za učestalost testiranja), iako su testovi na pozitivnoj listi;
- Iako je Republički fonda za zdravstveno osiguranje pokazao zainteresovanost uvođenjem novih antiretrovirusnih lekova na pozitivnu listu, i dalje ostaje nejasno zašto su ti lekovi uvedeni samo za one koji su rezistentni na postojeću terapiju, posebno zbog nedostatka testova za rezistenciju i kontinuiranog praćenja. Na ovaj način, novi i savremeniji lekovi dostupni su samo nekolicini pacijenata, pri čemu ne postoje uslovi za proveru kriterijuma. Republički fond za zdravstveno osiguranje ne pokazuje zainteresovanost za učestvovanje u diskusiji na ovu temu. Takođe, ne postoji nikakva inicijativa u Fondu za uvođenje generičkih lekova, a zakonska regulativa je takva da je to gotovo nemoguće.

2. Preventivni programi gotovo da ne postoje

- Svi „drop in“ centri za seksualne radnike i intravenske korisnike droga su nakon prestanka finansiranja preventivnih programa od strane Globalnog Fonda prestali sa radom, osim „drop in“ centra u Novom Sadu i Pančevu, ali se i oni uglavnom finansiraju od stranih donacija („drop in“ centar u Pančevu finansira grad, ali samo prostor, ne i sterilan pribor za razmenu). Nacionalna strategija za borbu protiv droga nema budžet nejasno je šta će se kroz sprovođenje ove strategije finansirati. Posebno je zabrinjavajući odnos države prema organizacijama civilnog društva – postoji sistematska nezainteresovanost za njihove programe;
- Zatvori uglavnom imaju dobru saradnju sa Zavodima za javno zdravlje koji obezbeđuju HIV testiranje za zatvorenike, ali je pitanje nabavljanja terapije i dalje problematično;
- Posebno je zabrinjavajuć nedostatak preventivnih programa za muškarce koji imaju seksualne odnose sa muškarcima, s obzirom na činjenicu da je veliki broj testiranih tokom poslednje godine pozitivno na HIV iz ove populacije. U ovoj populaciji postoji i ekspanzija sifilisa i drugih polno prenosivih bolesti.

3. Republika Srbija trenutno nema nijedno zvanično telo zaduženo za HIV (Republičku AIDS komisiju ili CCM), nema Nacionalne strategije niti Akcionog plana za HIV, niti jasnog i transparentnog budžeta.

4. Osobe koje žive sa HIV-om i AIDS-om susreću sa nedostatkom potrebnih socijalnih usluga prilagođenih realnosti života sa HIV-om, i bojaznošću za buduću održivost trenutno dostupnih usluga koje ostvaruju radom organizacija civilnog društva na polju HIV/AIDS-a:

members:	UG „VIŠE OD POMOĆI“ Beograd, Asocijacija „ŽENA PLUS“ Beograd, UG „CENTARAS“ Beograd, UG „CRVENA LINIJA“ Novi Sad, UG „SUNCE“ Niš, UG „STAV +“ Subotica, UG „NOVA +“ Pančevo
associates:	DF SPC „Čovekoljublje“ Beograd, Međunarodna mreža pomoći (IAN), Omladina Jazas Novi Sad, UG „Prevent“ Novi Sad, UG „Putokaz“ Niš, UG „PaO2“ Pančevo, UG „Duga“ Šabac, Omladina Jazas Niš
support:	The Delegation of the European Union to the Republic of Serbia, United Nations Theme Group on HIV/AIDS, Ministry of Health Republic of Serbia, Ministry of Justice Republic of Serbia, Ministry of Labour, Employment, Veteran and Social Affairs Republic of Serbia

UNIJAPLHIV SRBIJE
Union of Serbian PLHIV

UNIJAPLHIV SRBIJE

koje se bave zaštitom osoba koje žive sa HIV/AIDS-om (USOP)

KROVNI SAVEZ PLHIV ORGANIZACIJA SRBIJE | NATIONAL COUNCIL OF PLHIV IN SERBIA

office address: Despota Stefana 34, 11000 Beograd (Serbia) | tel: +381(0)112630055

e-mail: office@unijaplhiv.rs | website: www.unijaplhiv.rs

matični broj: 28014562 | PIB: 106633683 | račun: 160-355967-48 Banca Intesa

- Nemogućnost odlaska HIV pozitivne osobe na banjski oporavak i odmor, kao i smeštaj i zbrinjavanje HIV pozitivne osobe u gerontološke centre i slične ustanove socijalne zaštite u Srbiji i dalje se dešava, bez obzira na činjenicu da za to ne postoji zakonska prepreka;
- Država ne prepoznaje HIV i AIDS kao uslov za dobijanje kontinuirane socijalne materijalne pomoći kod HIV pozitivnih osoba koje su slabog materijalnog stanja ili su nezaposlene;
- Standardizacija usluge koju pružaju organizacije ljudi koji žive sa HIV-om finansirana je od strane EU i učešće Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, ali ostaje otvoreno pitanje šta će se desiti sa uslugom kad finansiranje bude prestalo;
- Proces licenciranja usluga socijalne zaštite je previše zahtevan za slaba udruženja koja okupljaju ljudi koji žive sa HIV-om (licencirani stručni radnici, skup i zahtevan postupak licenciranja). Proces standardizacije socijalne usluge u zajednici za ljude koji žive sa HIV-om je dug i neizvestan.

5. U Republici Srbiji i dalje postoje slučajevi stigme i diskriminacije prema ljudima koji žive sa HIV-om:

- Rezultati situacionog testiranja diskriminacije, monitoringa ljudskih prava ljudi koji žive sa HIV-om i druga istraživanja i dalje pokazuju visok stepen stigme i diskriminacije prema ljudima koji žive sa HIV-om i pripadnicima osetljivih grupa;
- Uprkos ovoj činjenici, i dalje je veoma mali broj prijava slučajeva stigme i diskriminacije nezavisnim mehanizmima zaštite i potpuna inertnost države prema ovom problemu;
- Primeri kršenja ljudskih prava najbrojniji su u oblasti zdravstvene zaštite;
- Član 250 krivičnog zakona koji posebno odvaja ljude koji žive sa HIV-om u odnosu na sve druge zarazne bolesti u slučajevima namernog ili slučajnog prenošenja, i dalje postoji.

Okruglom stolu prisustvovala je i predstavnica Globalnog Fonda koja je prisutne obavestila da će se na sastanku Upravnog odbora Globalnog Fonda 15. decembra 2016. doneti odluka o tome da li će Globalni fond za borbu protiv AIDS-a, tuberkuloze i malarije iz Ženeve odvojiti dodatna sredstva za finansiranje HIV programa Republike Srbije i kolika će ta sredstva biti. Međutim, ona je istakla da će se način finansiranja razlikovati u odnosu na prethodni period i da Globalni Fond neće dozvoliti finansiranje programa bez jasnog akcionog plana i budžeta, ali i bez jasnog i vidljivog finansijskog učešća države.

U vezi sa navedenim problemima, učesnici okruglog stola su se složili oko sledećeg:

1. Potrebno je u najskorijem roku oformiti telo koje će koordinisati državne napore u odgovoru na HIV i pripremiti Nacionalnu strategiju za HIV i/ili Akcioni plan, sa jasnim i transparentnim budžetom, kao i planom praćenja sprovođenja strategije i/ili akcionog plana i budžeta. U ovome

members: UG "VIŠE OD POMOĆI" Beograd, Asocijacija "ŽENA PLUS" Beograd, UG "CENTARAS" Beograd, UG "CRVENA LINIJA" Novi Sad, UG "SUNCE" Niš, UG "STAV +" Subotica, UG "NOVA +" Pančevo

associates: DF SPC "Čovekoljublje" Beograd, Međunarodna mreža pomoći (IAN), Omladina Jazas Novi Sad, UG "Prevent" Novi Sad, UG "Putokaz" Niš, UG "PaO2" Pančevo, UG "Duga" Šabac, Omladina Jazas Niš

support: The Delegation of the European Union to the Republic of Serbia, United Nations Theme Group on HIV/AIDS, Ministry of Health Republic of Serbia, Ministry of Justice Republic of Serbia, Ministry of Labour, Employment, Veteran and Social Affairs Republic of Serbia

Union of Serbian PLHIV

UNIJAPLHIV SRBIJE

koje se bave zaštitom osoba koje žive sa HIV/AIDS-om (USOP)

KROVNI SAVEZ PLHIV ORGANIZACIJA SRBIJE | NATIONAL COUNCIL OF PLHIV IN SERBIA

office address: Despota Stefana 34, 11000 Beograd (Serbia) | tel: +381(0)112630055

e-mail: office@unijaphiv.rs | website: www.unijaphiv.rs

matični broj: 28014562 | PIB: 106633683 | račun: 160-355967-48 Banca Intesa

organizacije civilnog društva treba da budu aktivno uključene, kao i ljudi koji žive sa HIV/AIDS-om. Ministarstvo zdravlja Republike Srbije bi trebalo da pokrene ove aktivnosti.

2. Nacionalna strategija i/ili akcioni plan treba da ponovo oživi preventivne programe, posebno one usmerene na muškarce koji imaju seksualne odnose sa muškarcima i intravenske korisnike droga. U preventivnim programima najznačajniju ulogu treba da imaju organizacije civilnog društva koje i pored teškoća u finansiranjima uspevaju da održe kontinuitet u svom radu. Država treba, bez obzira na proces kreiranja Nacionalne strategije, da odvoji finansijska sredstva za finansiranje preventivnih programa.
3. Potrebno je da zvanično državno telo oformljeno za te svrhe ili relevantno ministarstvo pripremi aplikaciju i aplicira za projekat Globalnog Fonda ukoliko sredstva budu opredeljena za Republiku Srbiju za naredne tri godine finansiranja. Organizacije civilnog društva treba snažnije da zagovaraju za ovu aplikaciju.
4. Potrebna je snažnija podrška sistema i podsticaj celokupnog društva ka osobama koji žive sa HIV-om i AIDS-om, kao i ljudima koju su u vezi sa HIV-om bili ili su još uvek izloženi diskriminaciji da se upoznaju sa svojim pravima i zvanično po proceduri prijave slučajeve diskriminacije. UN agencije treba da imaju aktivniju ulogu u obezbeđivanju besplatne pravne pomoći, a organizacije koje okupljaju ljudi koji žive sa HIV-om u informisanju i podršci za prijavljivanje
5. Neophodno je zagovarati da se nađu načini i uspostavi sistemski i konstantna nabavka testova i kontinuirano stvaranje potrebnih uslova za redovnu dijagnostiku i lečenje HIV pozitivnih osoba. Potrebno je uključiti infektologe u zagovaranje.
6. Uključivanje Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje u diskusije na temu ARV terapije i obezbeđivanje finansijskih i drugih uslova za poboljšanje terapije novim i modernijim lekovima za HIV, kao i sprovođenje „cost benefit“ analize postojećeg sistema lečenja osoba koje žive sa HIV-om i AIDS-om u Srbiji.
7. Proces standardizacije socijalnih usluga za ljude koji žive sa HIV-om treba da bude podržan od mnogo većeg broja profesionalaca iz oblasti socijalne i zdravstvene zaštite, kako proces kreiranja standarda tako i zagovaranja za njihovo prepoznavanje od strane relevantnog ministarstva.

S poštovanjem,

Vladimir Antić, izvršni direktor

USOP | Krovni savez PLHIV organizacija Srbije | National Council of PLHIV in Serbia

Unija organizacija Srbije koje se bave zaštitom osoba koje žive sa HIV/AIDS-om | Union of Serbian PLHIV

e-mail: office@unijaphiv.rs | Despota Stefana 34 | Belgrade | Serbia | Europe

Beograd, 17.11.2016. godina

members: UG "VIŠE OD POMOĆI" Beograd, Asocijacija "ŽENA PLUS" Beograd, UG "CENTARAS" Beograd
UG "CRVENA LINIJA" Novi Sad, UG "SUNCE" Niš, UG "STAV +" Subotica, UG "NOVA +" Pančevo

associates: DF SPC "Čovekoljublje" Beograd, Međunarodna mreža pomoći (IAN), Omladina Jazas Novi Sad,
UG "Prevent" Novi Sad, UG "Putokaz" Niš, UG "PaO2" Pančevo, UG "Duga" Šabac, Omladina Jazas Niš

support: The Delegation of the European Union to the Republic of Serbia, United Nations Theme Group on HIV/AIDS,
Ministry of Health Republic of Serbia, Ministry of Justice Republic of Serbia, Ministry of Labour, Employment,
Veteran and Social Affairs Republic of Serbia

